

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

CARE: Esch 2022 - Op zoek naar Baarschot

Plan van Aanpak voor een proefputtenonderzoek te Esch, gemeente Boxtel

Verspay, J.P.W.; van Londen, H.

Publication date

2022

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Verspay, J. P. W., & van Londen, H. (2022). *CARE: Esch 2022 - Op zoek naar Baarschot: Plan van Aanpak voor een proefputtenonderzoek te Esch, gemeente Boxtel*. (CARE notitie; No. 116). Universiteit van Amsterdam.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

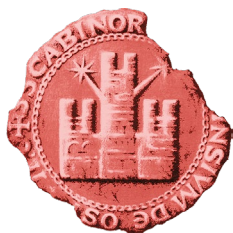

J.P.W. Verspay & H. van Londen

**CARE: Esch 2022 -
Op zoek naar Baarschot
Plan van Aanpak voor een
proefputtenonderzoek te
Esch, gemeente Boxtel**

Versie 1.0 - definitief

CARE notitie 116

 UNIVERSITEIT
VAN AMSTERDAM

Voor akkoord:

Naam: dhr. drs. J. van der Roest
Functie: adviseur bevoegde overheid
Datum: 6 juni 2022
Paraaf:

Inleiding

In het kader van het gemeenschapsarcheologie project Community Archaeology in Rural Environments (CARE) organiseert een team archeologen van de Universiteit van Amsterdam, samen met lokale erfgoedverenigingen, een reeks van activiteiten in Het Groene Woud, de regio tussen Tilburg, Eindhoven en 's-Hertogenbosch. Heemkundekring De Kleine Meierij doet hier ook in mee en heeft aangegeven samen met docenten van de St.-Willibrordusschool een archeologiedag te willen organiseren in Esch voor leerlingen van groep 7 & 8. Deze zal plaatsvinden op 8 & 9 juni. In dit praktijkgerichte evenement zullen de kinderen op laagdrempelige manier zelf op onderzoek gaan en kennis maken met het verleden onder hun voeten.

Doel

Met de archeologiedagen willen de organisatoren de leerlingen kennis laten maken met de historie van hun eigen dorp, laten zien dat dit verleden sporen heeft nagelaten en dat deze resten met behulp van gestructureerd onderzoek opgespoord kunnen worden en gebruikt om iets van deze geschiedenis te achterhalen.

Voor wie?

De archeologiedagen zijn voor de leerlingen van groep 7 & 8 van de St.-Willibrordusschool in Esch. Deze klassen tellen respectievelijk 23 & 20 leerlingen.

Wanneer?

Donderdag 2 juni	Gastles archeoloog CARE
Woensdag 8 juni	Velddag 1, Groep 7
Donderdag 9 juni	Velddag 2, Groep 8 (met gezamenlijke afsluiting met Groep 7)

Onderzoeksthema

In overleg met Heemkundekring De Kleine Meierij is gezocht naar een passend onderzoeksthema. Deze moet aansprekend zijn voor de kinderen, relevant voor de streekhistorie en behapbaar om in twee dagen op zinvolle wijze iets mee te kunnen. De keuze is gevallen op het kasteel Baerschot, een slotje dat eens prijkte aan de Esche Stroom, maar thans verdwenen is. Het slotje is volgens de bronnen gebouwd rond 1501, maar afgaande op de belastingen die er op rusten is het goed mogelijk veel ouder. Of dit ook zo is kan op relatief eenvoudige wijze worden onderzocht met een aantal bescheiden archeologische waarnemingen. Vondstmateriaal als aardewerk, glas en metaal e.a. dan met enkel kleine steekproeven kan worden verzameld kan inzicht verschaffen in de tijddiepte van bewoning op deze plek en antwoord geven op de vraag of deze teruggaat in de voor het begin van de zestiende eeuw.

Opzet

In de week voorafgaand aan het veldwerk verzorgt een archeoloog van CARE een gastles in elk van de deelnemende klassen. Hierin gaan we het met de kinderen hebben over de geschiedenis van hun eigen dorp, over wat archeologie is en hoe we dat kunnen gebruiken om iets van het verleden te weten te komen. Dan volgt de introductie van het historisch vraagstuk waar we mee aan de slag zullen gaan en uitleg over hoe we dat zullen doen.

Het onderzoek zelf vindt plaats op de beide velddagen en bestaat uit drie (vier?) activiteiten: het graven van proefputjes, metaaldetectie en het wassen van de vondsten.

Proefputjes

Op drie tot vijf locaties binnen het onderzoeksterrein wordt een klein proefputje gegraven. Dit is een vak van 1 bij 1 meter welke in lagen van ca. 10cm wordt uitgegraven. De grond die hierbij vrijkomt wordt uitgezeefd om (dateerbaar) archeologisch materiaal uit te verzamelen, zoals stukken aardewerk, glas en metaal. Aan de hand van het vondstmateriaal kan een indicatie gegeven worden van de tijddiepte van het gebruik en bewoning van deze plek. De put wordt uitgegraven tot in de top van het ongestoorde dekzand, of max. 1.20m diep. Vervolgens worden de wanden opgeschoond om de laagopbouw van de bodem te kunnen bestuderen. Na documentatie van de waarnemingen wordt de put weer gedicht.

Metaaldetectie

Met behulp van metaaldetectors speuren de kinderen systematisch het terrein af, op zoek naar herkenbaar en dateerbare stukken. De artefacten worden behoedzaam opgegraven in hun precieze locatie wordt vastgelegd met de GPS met een minimale beschadiging van het gras. Nadat de vondst is gedocumenteerd en geborgen, wordt het gaatje zorgvuldig dicht gemaakt en de graspol terug gestoken.

Vondstverwerking

De vondsten worden ter plekke gewassen en bekeken. Na ontdaan te zijn van zand en modder worden ze te drogen gelegd in daartoe bestemde vondstmandjes. Met de kinderen kunnen we dan aan het slot bekijken wat er gevonden is.

Vlog (optioneel)

Een groepje leerlingen doet verslag van de speurtocht van groep 7 & 8, hun ervaringen en ontdekkingen. De vlog kan gedeeld worden met medeleerlingen, familie en vrienden.

Begeleiding

De deelnemersgroep wordt opgedeeld in teams van 4 of 5 personen. Elk groepje wordt begeleid door een ervaren (amateur) archeoloog van CARE en de heemkundevereniging(en). En natuurlijk door de eigen docent. De insteek is "leren door te doen". Leerlingen gaan zo snel mogelijk zelf aan de slag en worden tijdens hun werkzaamheden begeleid.

Materialen

Alle materialen: gereedschappen, documentatie middelen en verpakkingsmaterialen worden door CARE beschikbaar gesteld.

Vervoer

De leerlingen verzamelen op het St-Willibrordus en fietsen samen naar de onderzoekslocatie. Met de fiets gaan ze na afloop ook weer terug naar school.

Eten & Drinken

Het St-Willibrordus draagt zorg voor eten en drinken voor de kinderen en eventueel iets lekkers voor tussendoor.

Kleding

We gaan graven in de bodem en met water en zand aan de slag. Leerlingen wordt daarom verzocht gepaste buitenkleding te dragen. Omdat we werken met scherpe scheppen is stevig schoeisel

onontbeerlijk. Open schoenen of slippers zijn niet toegestaan.
Stem de kleding verder af op de actuele weersituatie.

Kosten

De kosten voor de archeologiedagen worden gedragen door het CARE-project en Heemkundekring De Kleine Meierij. Behalve eventuele versnaperingen voor de kinderen, brengen de archeologiedagen geen kosten voor de St. Willibrordus met zich mee.

Informatie ouders

Voorafgaand aan de archeologiedagen worden de ouders geïnformeerd over de activiteiten, benodigdheden en bijzonderheden via de voor de school gangbare communicatiekanalen.

Film en video

Tijdens de archeologiedagen worden foto's en mogelijk videobeelden gemaakt van de verschillende activiteiten en de voortgang van de leerlingen. School (en ouders) gaan hiermee akkoord en verlenen toestemming deze beelden te gebruiken voor de informatievoorziening en promotie van CARE.

Programma

Do 2 juni	[tijd]	Gastles Archeologie Groep 7
	[tijd]	Gastles Archeologie Groep 8
Wo 8 juni	8.30	Groep 7 verzameld op school
	8.45	Vertrek vanuit St. Willibrordus naar locatie
	9.00	Aankomst en introductie door archeoloog
	9.10	Aan de slag
	9.10-9.50	Activiteit 1
	9.50-10.30	Activiteit 2
	10.30-10.50	Pauze
	10.50-11.30	Activiteit 3
	11.30-12.10	Activiteit 4
	12.10-12.30	Vondsten bekijken en afsluiting
Do 9 juni	8.30	Groep 8 verzameld op school
	8.45	Vertrek vanuit St. Willibrordus naar locatie
	9.00	Aankomst en introductie door archeoloog
	9.15	Aan de slag
	9.15-10.00	Activiteit 1
	10.45-11.30	Activiteit 2
	11.30-11.45	Pauze
	11.45-12.30	Activiteit 3
	12.30-13.15	Activiteit 4
	13.15-13.30	Uitloop/opruimen/pauze
	13.00	Groep 7 verzameld op school en komt ook naar de opgravingslocatie
	13.30-14.00	Vondsten bekijken en afsluiting

Personele bezetting

	2-jun do	8-jun wo	9-jun do
aantal begeleiders	3	6	8
UvA			
Johan Verspay	v	v	v
Heleen van Londen	.	.	v
Student	.	?	?
Heemkundekring			
Theo van Dooren	.	v	v
Anton van Dorp	.	.	v
Karin de Bie	.	v	v
Meggy vd Akker	.	v	v
Reem de Groot	.	v	v
St-Willibrordus			
Lotte van Gerwen	v	?	v
Onno Merkx	v	v	?
ouder 1	.	?	?
ouder 2	.	?	?
ouder 3	.	?	?